

Juan Goytisolo'dan yansıyan bakış *

İSPANYOL yazar Juan Goytisolo, benim gözümde üç dilli, üç yurtlu yazardır.

Doğduğu İspanya'dan genç yaşında ayrılır, Paris'te yaşar bir süre. Yeryüzüne açılma, hatta kendini yeryüzü sürgünü kalma merkezidir bu kent.

Fransız yazar Monique Lange'a bağlanır.

Babaevinden kopmuş, onun yanını yurt bilmıştır.

İslam dünyası, kültürü, Müslüman ülkelerin gerçekliği, insanların yaşamı onun ilgi odağında yer alır. Kendini gezgin / sürgün kıldığı yıllarda oralara gider, bu insanların sorunlarıyla ilgilenir, kültür coğrafyalarında gezinir.

1980'de eşiyile birlikte Fas'a yerleşerek, Marakeş'in merkezinde, ünlü Camiü'l-Fena Meydanı'nın yakınında tipik bir Fas evi satın alarak burada yaşama başlar.

Goytisolo'da yer eden gitmek duygusu arınmayı da içerir. Bunun bir yanı zenginleşmek, diğer yanı da "başkalarının acısına bakarak" hayatı anlamak, dönüştürmektir.

İspanya İç Savaşı'nı gören çocuğu gözlerinin tanıklığı hayatın her yerine ulaşmıştır. Küba'dan Sovyetler'e, Saraybosna'dan, Kafkasya'ya, İstanbul'dan Kapadokya'ya çıktığı yolculuklarda salt yazının diliyle konuşmaz. Toplumun vicdanı olan yazarın bakışını, sözünü getirir.

Goytisolo'nun tanıklığının sorgulayıcılığında yüzyılın acısını var eden gerçeklerin anlamını kavrayış vardır.

Kaleminin ucuyla gösterdiklerine baktığımızda, savaşlar çağından geçen bir yüzyılın yüzünü karaltan düşüncelerin insanların dünyasını nasıl altüst ettiğini gözleriz.

Goytisolo, çekildiği kıyıda, bu kez kendi acısına bakarak bir roman yazar.

Yitirdiği eşi Monique Lange'in ardından bıraktığı boşluk onu sarsalamıştır. Öyle ki; o bağlandığı yerden / yurttan kopmaz, hayata oradan bakarak içdenizlerinde yolculuklara çıkar.

Hayatın başka yüzlerinin, insanın varoluşunun sorgulanmasıdır bu.

Ölüm, zamanın değişen yüzüne bakabilmeyi; hayatımızın akışını kesintiye uğratan anların neler olabileceğini öğretir bizlere.

İşte Goytisolo'nun içsel yolculuğu da bu minvalde başlar.

O kesintiye uğrama ânı her şeyi içerir aslında: kapanmayı, yalnızlaşmayı, ölüm duygusuna yakın olmayı, varlık ile yokluğun sorgulanışını, savrulmayı...

Yaşamın bir anda parçalanmışlığını görmek acı verir insana.

Goytisolo'nun deyimiyile; "Saklanacak hiçbir şey kalmıyordu geriye, anılar bile." Ama zaman sizi tutsak alabiliyordu o anlarda.

Yitirdiğiniz insanın sesi bırakmıyordu sizi. Bir zaman sonra yüzünü unutsanız da; o sese tutunarak yol alıyordunuz.

Goytisolo, önünde açılan bu yeni / boş alanda hem geçmişine döner yüzünü, hem de durduğu yerin anlamını sorgular.

Ölüm, bir anda geçmişi elden çıkarma duygusunu yaşatsa da; içinizdeki boşluğu doldurabilecek, hayatı savunma duygunuzu diri tutabilecek bir yolu seçmeye yöneliyorsunuz.

Gelen yeni durumdaki hallerden bir anda kopmanız mümkün değil.

Goytisolo da öyle yapıyor; o içe kapanma ânını komşusu Faslı dostunun ailesiyle, çocuklarıyla doldurmaya çalışıyor.

Bu süreçte de geçmişi arayan, insanın bir anda yok oluşunu hazırlayan ölüm karşısındaki duruşumuzu sorgular. Ürettiğimiz korkularla bağlandığımız hayatın anlamının nerelerde yattığını gösterir.

Doğrusu, benim vazgeçilmez yazarlarımdan olan Juan Goytisolo'nun bu son romanı "Ara Perde"sini (*) okurken; onun da sevdiği Tolstoy'a döndüm sıklıkla.

Bu kısa ama o ölçüde yoğun anlatısını benim gözümde "yaşam kitabı" kılacak düşüncelerden hiç kopmak istemedim. Notlar aldım, oturup "Kuyulardan Geçmek" adlı bir öyküyü yazmaya yöneldim.

Yakın zamanda ardı ardına gelen, tanığı olduğum üç yakın ölümün bende açtığı boşluğu düşündüm...

Ölüm karşısındaki güçsüzlüğümüzü hayatı savunarak nasıl yenmeye çalıştığımızı gördüm.

Ölüm, geçmişi elden çıkararak yaşamın değil, daha çok buna bağlanarak yaşamak duygumuzun kapılarını açıyor bizlere...

Ne dersiniz sevgili okurum ?

(*) Juan Goytisolo, Ara Perde, Çev: Neyire Gül Işık, 2006, **YKY**, 100 s.